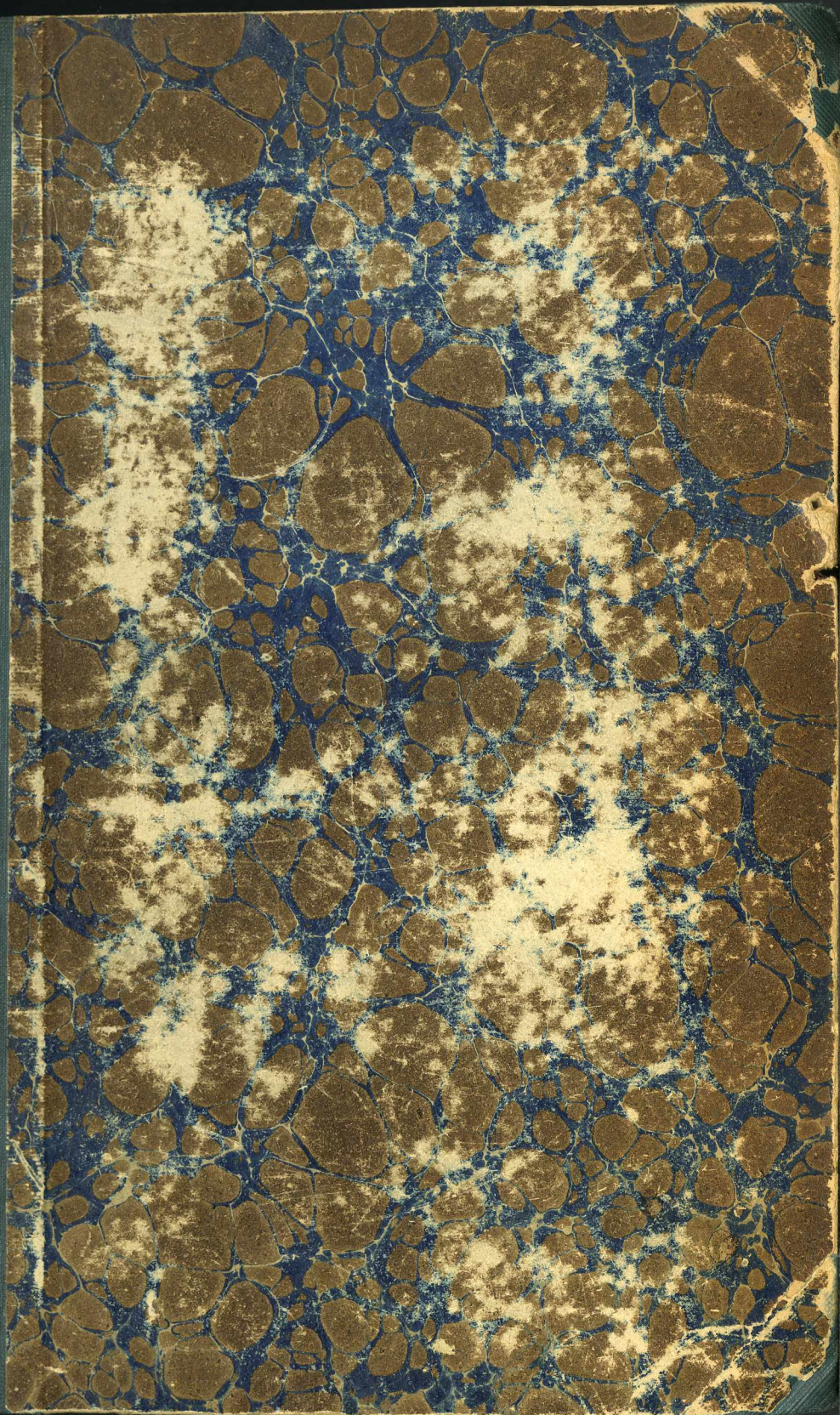

Politikai
röpiratok.

125.

125
1097

VÉDBESZÉD

DR. KRESZ GÉZA FŐV. K. ORVOSNAK VÉDELMEBEN

TARTOTTA 1879. ÉVI JUNIUS 25-ÉN

POLÓNYI GÉZA
ÜGYVÉD.

(Strihó Gyula országgyűlési gyorsíró gyorsírási felvétele.)

17.

BUDAPEST, 1879.

WILCKENS F. C. ÉS FIA KÖNYVNYOMDÁJA

(Koronaherczeg-utca 3. sz.)

DE BALLAGI GEZA.

Tekintetes Sajtóbíróság!

Tisztelt Esküdt Urak!

A feladat, a melyet védői tisztemben oly szívesen vállaltam magamra, mint azt még soha sem tevém — abban áll, hogy én az élő lelkiismeret ítélőszéke előtt kifejtsem azon momentumokat, a melyek védeneczemnek teljes ártatlanságát kétségenkívül helyezik, s a melyek alkalmasak arra, hogy a t. esküdt urak benső meggyőződésé éreljék vádlottnak tiszta és becsületes intenióit, és az által lehetővé tegyék feladatomnak azon végeczélját, hogy t. esküdt uraim nyugodt önérzettel, tiszta lelkiismerettel menthessék fel a súlyos vád terhe alól azon vádlottat, a kit nem vétkes hajlamok, nem gonosz szándék, nem rágalmaszasi viszketeg hozott a vádlottak padjára, hanem hivatalos kötelességének lelkiismeretes és önfeláldozó teljesítése.

Nem az a nehéz feladat, hogy vádlott felmentése lehetővé tétnék, mert hiszen egy teljesen ártatlan embernek felmentése nem lehet nehéz dolog azon esküdtszék előtt, a melynek minden egyes tagja társadalmi állásánál és miveltségi fokánál fogva a jó és rossz, szabad és tiltott között nemesak különbséget tud tenni, hanem illetékes itéletet is tud mondani, de nehézségekbe ütközik igenis feladatomnak teljesítése ott, a hol azon okokat és körülményeket kell felsorolni és érvényesítenem, a melyek vádlott felmentésére szolgálnak.

Megvallom t. esküdt urak, ezen feladat megoldása a jelen esetben igen nehéz.

Azon korlátok között, a melyeket közérkölesiség, illem, szemérem és nyilvánosság szabnak elém, igen nehéz mindent elmondanom, amit egyrészt védői tisztem hű betöltése követelne, másrészt a védő részére biztosított szólásszabadság elmondánom megengedne.

Mielőtt védelmem lényegére áttérnék, szükségesnek tartom dióhéjba szorítva geneziséét elmondani annak, miként jutott vádlott

dr. Kresz Géza azon helyzetbe, hogy neki vádlottként kellett a t. esküdtek előtt megjelenni.

1879. évi február hó 2-án hivatalosan fel lett szólítva vádlott Thaisz Elek főkapitány ur által, hogy a kerületében, Marokkói utca 1. szám a. lakó Giergl Leopoldinának elmebeli állapotát vizsgálja meg.

Vádlott a hivatalos felszólításnak eleget teendő, mindenekelőtt a rendőrséghez fordult, hogy megtudja az okát, miért kívántatik a vizsgálat. — A rendőrségnél megtudta vádlott, hogy az általa hírből már ismert Giergl Leopoldina ellen egy feljelentés érkezett dr. Reinitz Adolf és Tiry János urak aláírásával, a mely feljelentésben azon dolgok panaszzoltatnak, a melyek, ha valók nem azt vonják maguk után, hogy Giergl L. nyomban megbüntettesék, hanem azt, hogy mint aggályos elmebeteg vizsgálat alá vétessek.

Megtudta vádlott azt is, hogy Giergl Leopoldina már mint elmebeteg a Rókus-kórházi megfigyelő osztályban, hová saját férjének kívánatára lón elhelyezve és az országos tébolydában fél évig gyógykezeltetett azon elmebetegség miatt, a melynél a visszaesés nagyon valószínű. Megtudta továbbá Giergl Leopoldina előéletét, rokonainak, testvéreinek magukviselését, megtudta azt, hogy Albert fivére rablás miatt 8 évi börtönre lett elítélve, s hogy Giergl Leopoldinánál a rablott tárgyak egy része megtaláltatván, e miatt vizsgálat alatt állott. Mindezen hivatalos személyektől nyert felvilágosítások után hozzáfogott a nőnek szorgos vizsgálatához és a később előadandó okok folytán arra a meggyőződésre jutott, hogy a nő elmebeteg. Orvosi véleményét kiállította és a nőnek a Rókus-kórházi *megfigyelési osztályába való elhelyezését javasolta.*

Ezen eljárást a nm. belügyministerium helybenhagyta. G. L. azonban tudomást szerzett még elhelyezése előtt arról, hogy ő mint elmebeteg a megfigyelési osztályba leendő elhelyezve, mindent elkövetett most, hogy elhelyezését megakadályozza.

Férjével, kivel már évek óta nem élt együtt, kibékült és most már közös erővel elkövettek mindent nemcsak arra, hogy G. Leopoldina a kórházba ne szállíttassék, hanem arra is, hogy vádlottat, ha csak lehet, teljesen tönkre tegyék.

Két magánorvostól, kik elmebajokkal nem foglalkoznak, bizonyítványt szereztek, hogy a nő egészséges, ezen bizonyítványt egy más kerületi orvos hitelesítésével ellátva, a belügyministeriumhoz egy kérvény kapcsán bemutatták.

A belügyminister úr tekintettel az ellentétes bizonyítványokra, rögtön intézkedett, hogy az esetre, ha Giergl Leopoldina még nem volna elhelyezve, az elhelyezés felfüggesztessék.

Ezen rendelet keltét megelőzőleg, Giergl István valamennyi lapszerkesztőségben megjelent ügyvédje kíséretében és egy közleményt kívánt fölvetetni, a melyben vádlottnak eljárását a lehető legmegbélyegzőbb módon pertractálja és őt minden áron dehonestálni törekszik.

Ezen közleményt azonban egyetlen egy lap sem fogadta el, G. I. úr most a „Cyankali“ szerkesztőjéhez fordult, a ki magára vállalta a feladatot, hogy Kresz erkölcsi reputációját tönkre tegye.

Igérétét be is váltotta, mert majdnem minden számában hozott olyan közleményeket, a melyek vádlottnak reputációja, személye és állása ellen voltak intézve. Rövid időre rá a „Gyógyászat“ is közölt erről hírt, és később a „P. Lloyd“ és „P. Volksblatt“-ban és más lapokban különféle czikkek alatt lón a dolog pertractálva.

Vádlott, daczára a hozzá intézett számtalan kérdezősködésnek, még most sem tett egyebet, mint azt, hogy a „P. Ll.“ közleményét annak hasábjain rövid tárgyilagossággal rectificálta.

Alig hogy leérkezett a 2-ik belügyministeri rendelet, a lapok már megint majdnem egy egész héten át nem foglalkoztak mással, mint Giergl István úrnak közzétett nyilvános köszönetével, a melyben nemcsak a legsúlyosabb lelkiismeretlenség vádjával illette vádlottat, hanem azzal is fenyegetőzött, hogy ő majd az egész ügyet legközelebb részletesen a nyilvánosság elé hozza.

Giergl István oly ügyesen tudta ezen nyilvános köszönet megjelenését inscenirozni, hogy az minden nap más lapban jelent meg, úgy, hogy egy egész héten át a lapokban állott.

Midőn vádlott most már látta, hogy saját becülete, családi békéje, hivatala, jövője forognak kockán, midőn látta, hogy ha nem védelmezi magát, örökös támadásnak van kitéve, hogy minden szenvedélyességnek még csak színét is elkerülje, arra határozta el magát, hogy orvosi véleményét és indokait a szaklapban a maga igazolására közzé teszi, s miután látta, hogy ez nem használ, lenyomatta és egy külön lenyomatban barátainak, ismerőseinek és azoknak, a kiknek joguk volt arra, hogy tőle öngazolást követeljenek, megküldte. Így jelent meg az incriminált közlemény és annak külön lenyomata.

Eljutottam most oda, hogy hozzá foghatok védelmem lényegéhez: azon okok felsorolásához, a melyek alkalmasak arra, hogy

vádlott felett nyugodt lelkiismerettel mondhassák ki T. E. uraim felmentő ítéletüket.

T. E. A tizenkilencedik századnak, a földrajzi és szellemi átalakulásokban gazdag, a szabadság iránt kiválóan érzékeny századnak utolsó decenniumait éljük.

Ugyanazon hónapban, midőn Franciaországnak az ember társadalmi jogai megállapításában úttörő nemzetnek bölcsői, vezérférfiai, törvényhozó testületei azon tanácskoznak, miként kelljen a gondolat szabadságot törvény által védelmezni — ugyanazon hónapban jelenik meg Önök előtt egy vádlott, a ki közzétett gondolataiért védekezik.

A francia kamara által a sajtótörvény kidolgozására kiküldött bizottságnak egy tekintélyes 5 tagú kisebbsége a sajtó-törvényt 2 §-ba akarja foglalni.

Az első §. az, hogy a gondolat szabad és oszthatatlan.

Deák Ferencz a sajtó-törvényt egy szakaszba akarta foglalni, a mely így hangzott:

„Az igazat megírni és kinyomatni mindenkinek szabad.“

A mit vádlott megírt, az igaz. Igaz az utolsó betűig. Ő nem csak igazat írt, hanem önvédelemből is cselekedett.

Önök t. uraim, az igazság nevében kérnek tőlem számot vádlottnak tettéről és én a gondolatszabadság nevében, az igazságnak tudatában kérem vádlottnak felmentését!

Lássuk első sorban Giergl István panaszát.

Megvallom őszintén, igen kíváncsi voltam vádló ellenfelemnek előadására ezen panasz érdemét illetőleg. Kíváncsi voltam nem mint dr. Kresz Gézának védője, hanem mint ügyvéd arra, miként fogja majd ellenfelem a jogelméleteket sarkaikból kiforgatni, hogy rágalmazási tényálladékokat tudjon kimutatni.

Várákozásomban teljesen csalódtam; ellenfelem még csak meg sem kísérelte kimutatni, miben van tulajdonkép Giergl Istvánnal szemben a rágalom.

Ha alapúl vesszük azt, hogy a rágalom tárgyi tényálladékhöz olyan állítások kívántatnak meg, a melyek ha valók, úgy az, a kire azok vonatkoznak, bűnvádi üldőzésnek vagy közmegvetésnek van kitéve — úgy csakhamar be kell látnunk, hogy abban, ha valakiről az állítatik, miszerint nejének vagyonából nem tiltott módon hasznot akar húzni, ép oly kevéssé lehet rágalom, mint a hogy nem foglaltatik abban, ha vádlott helyesebbnek és a gyermekek érdeké-

ben czélszerűbbnek tartaná azt, hogy az elmebeteg nőnek vagonát az árvaszék kezelné.

Ha figyelembe veszik ezen kívül a T. E. urak azt, hogy az első állítás ép olyan való, mint a mennyire okadatolt a másodsorban incriminált vélemény, akkor valóban nem értem, miért panaszkodik Giergl István úr.

Magától Papp Zsigmond erkölcsi tanutól hallottuk ugyanis, hogy Giergl István úr nejét az alkalomból, midőn a tébolydából 1877-ben elbocsátatott — magához venni nem akarta és a nő kénytelen volt Papp Zsigmondhoz menekülni.

Felvilágosítja Giergl úrnak ezen vonakodását dr. Discher ugyancsak vádlók által hivatkozott erkölcsi tanú, a kinek vallomása szerint a szerencsétlen nő annyira nyomorban volt, hogy tanút kérte fel közbenjárásra szeretőjénél, a ki daczára hűtlenségének, a tanú kérelmére akkor a legszükségesebbekkel el is látta a nőt. Megtette azt, a mit a férj — a nő gyermekeinek atyja — a szerencsétlen anyától megtagadott: a hűtlen esábitó.

Azóta azonban jobb idők virradtak nejére, mert T. J. úrtól, nem vitatom; milyen úton 12000 frtot kapott, s az általa felvett első részletből férje — talán provisió fejében — tényleg 950 frtot kapott.

Ezt tovább magyarázni felesleges.

Csak azon csodálkozom, hogy G. I. úr még most is oly túlságosan érzékeny. Ő ugyanis nem ma áll először a bíróság sorompója előtt. Nem akarok most azon esetekről szólni, midőn ő mint vádlott szerepelt s a mely szerepléseiről mint concret esetekről, a földszinten levő büntető-törvényszéki irattár bővebb felvilágosítást nyújthat — hanem szólok csak azon esetről, midőn ő már egy ízben az esküdtszék előtt mint vádló szerepelt, akkor, midőn Németh Béla azt írta róla, hogy az Ernyi-féle gyilkosságban gyanú alatt áll.

Ezen közleményben sokkal erősebb váddal volt terhelve, sem hogy azt a jelenlegi incriminációhoz csak hasonlítani is lehetne, és mégis Németh Bélának elég volt védelmére G. I. úrnak előéletét s ezek között a „syrupo pagliano“ historiáját elősorolni — hogy őt az esküdtszék teljesen felmentse.

Mi vezethette őt mégis, hogy most újból vállalkozott a vádló szerepére?

Talán azon nemes cél, hogy bizonyítja ország és világ előtt, hogy ő egy lezajlott hosszú élet kétes multjára fátyolt vetett, s hogy nejének őszintén megbocsátott?

Vagy azon szándék vezérelte talán, hogy beteg nejének támasza legyen itt a T. E. előtt?

Nem! Ő nem ezért jelent meg a T. E. előtt, hanem megjelent azért, hogy a „Politisches Volksblatt“ szerint általa a népszínházban és nem a jelen tárgyalási teremben inscenirozni kívánt színdarabban mint hősnek, neki is szerep jusson.

Sérténém a T. E. urak ítélőtehetségét, ha ezen teljesen alapítalan váddal tovább is foglalkoznám.

G. I. úrtól azzal veszek búcsút, hogy azt kívánom neki: az legyen életén a legnagyobb szeny, a mit vádlott ejtett rajta.

Giergl Leopoldina magánvádlónőnek panaszára több mondani valóm lesz.

Feladatom meg lőn könnyítve az által, hogy a vádbeszédet a „Cyancali“-nak legutóbbi számában már olvastam. Ezen lappéldányt a szerkesztő a T. E. uraknak keresztikötés alatt megküldötte. Példátlan vakmerőség egy hírlapíró részéről! Képzhetik, uraim milyen lehet azon ügy, a melynek szüksége van arra, hogy az Önnök lelkiismeretéhez „Cyancali“-val közelítsen.

A védelemre térve mindenek előtt arra kérem T. E. urakat, vegyék tudomásúl, hogy G. L. képviselőben nem emeltetett panasz az incriminált közleménynek „Kórelőzmény“ része ellen.

Ezen, a szt. Rókus kórház igazgatósága által kiállított bizonyítványból majdnem szószerint leírt kórelőzményben foglaltakat tehát magánvádlónő képviselője maga is valóknak ismervén be, az incriminált közleménnyel szemben elvesztette vádlási jogosultságát, mert az incriminált tételek nem foglalnak magukban mást, mint azt, hogy vádlott „jelen állapotként“ constatálja azt, a mit a kórelőzményben leírva talált. Szóval vádlott nem mond egyebet, mint azt, hogy magánvádlónő teljesen visszaesett azon elmebajba, a mely miatt már egy ízben gyógykezeltetett.

Ha szándékom csak az lenne, hogy védenczemnek felmentését a törvény rideg betűivel, a holt szabályokkal, a sajtóeljárást szabályozó rendeleteknek szigorú alakiságával indokoljam, úgy mondani valóm igen kevés lenne.

Elmondhatnám Önöknek, uraim, hogy az 1848. XVIII. tvez. 14. §-a alapján vádlott azért, a mit megírt és sajtó útján közzétett, felelősségre nem vonható, mert a hivatkozott törvényszakasz világosan megmondja, hogy a közhatóságnál őrzött iratokat hívszellemben közölni mindenkinek szabad.

Vádlott pedig nem tett egyebet, mint azt, hogy közölte a főkapitányság — tehát közhatóság — irattárában őrzött orvosi véleményt szószerint úgy, a hogy az eredetiben a levéltárban bárki által olvasható és annál fogva közölhető.

Alapíthatnám védelmemet arra is, hogy G. L. magánvádlónó képviselője által a sajtó utján megjelent közleménynek incriminált tételei — a mint az a bizonyítási eljárás során meg lőn állapítva — nem lettek híven idézve, és így a T. E. urak akkor midőn ítéletet fognak mondani, tényleg nem is lesznek azon helyzetben, hogy maga a sajtótermék — a sajtó utján közzétett gondolat felett ítélhessenek.

Senki által sem vonható ugyanis kétségbe az, hogy egyes kommának kihagyása vagy helytelen alkalmazása is elég igen gyakran arra, hogy a mondat egészen más értelmet nyerjen, mint a mit gondolt az, a ki azt megírta; mennyivel inkább áll ezen feltevésnek lehetősége a jelen esetben, a hol egy-egy mondatban több szó teljesen értelemzavarólag lőn kihagyva.

Bármint meg vagyok is róla győződve, hogy ezen leggyöngédebb szóval élve — felületes eljárás, híven jellemzi azon vádat, a mely önmagában sem bizik, még sem lehet szándékom ilyen alakiságokkal kitérni az igazság elől, a melyet az aggódó, de jogi criteriumoktól nem feszélyezett élő lelkiismeret és a korlátoktól ment tiszta meggyőződés előtt felderíteni — legszebb feladatomnak ismerem.

Lássuk tehát az igazságot:

Az incriminált közleménnyel szemben először is azon kérdéssel kell tisztában lennünk: miért határozta el magát vádlott arra, hogy orvosi véleményét a jelen esetben közzétegye?

Nem szenvedhet kétséget, hogy a tárgyalt köreset nem csak a legkritikább esetek közé tartozik, hanem tudományos szempontból is annyira érdekes, hogy a közzétételt maga a tudományos szempontból mérlegelt közérdek is teljesen indokoltá tette volna. A nevek kezdőbetűinek kitétele a bemutatott egyéb hírlapok tanúsága szerint az eset authenticumának kedvéért nem csak szokásos, hanem szükséges is, nehogy azon feltevés is lehető legyen, mintha a közölt eset a képzelet szüleménye lenne, a mely feltevés a jelen esetben nem is volna teljesen indokolatlan.

Mindazonáltal vádlott nem csak tudományos szempontból, hanem kényszerűségből és kötelességből is kénytelen volt a nyilvánosság terére lépni.

Bemutattam a bizonyítási eljárás során azon zúglapnak termékeit, a melyekben vádlott úgy lón a nyilvánosság előtt megbélyegezve és pellengérré állítva, hogy egy közönséges gonosztevőt sem lehetne ilyen vádakkal illetni.

A „Cyankali“ egyik számában „Bandit im Frack“ czimet ad neki. Igaz ugyan, hogy a zúglap ezen *minőségénél fogva* nem elég indok a provociációra, de tárgyálva lett ezen ügy magánvádlók sugalmazása folytán más komoly irányú lapokban is, úgy, hogy a félrevezetett közvélemény hónapokon át nem foglalkozott mással, mint vádlott kárhoztatásával. Felesleges hozzátennem, hogy vádlott ellenségei a legbecsmérlőbb gyanúsításokig mentek úgy annyira, hogy még vádlottnak jó barátai is csak földre sütött szemekkel fogadták köszönétét.

A boszú a nyilvánosság fegyverét, a sajtót használta fel arra, hogy vádlottnak becsületét tönkre tegye, társadalmi állását megingassa és családi életét veszélyeztesse.

Még ezzel sem elégedtek meg. — Giergl István úr nevének kiírásával kártyagyárosi minőségének megjelölésével „Nyilvános köszönet“ czime alatt, a melyet ügyes inscenirozással mindennap más lapban tétetett közzé, az egész héten át azzal foglalkoztatta a közönséget, hogy ő, kinek sikerült nejét a lelkiismeretlen emberek kezei közül kiszabadítani, ezek ellen a fenyítő pert folyamatba teszi *s az egész ügyet részletesen a nyilvánosság elé hozza.*

A becsületében mélyen sértett vádlott, a kit most már Giergl István maga mentett föl a titoktartás alól, nem tehetett mást, mint hogy védelmezze becsületét azon fegyverrel, a melylyel meg lón támadva.

Kénytelen volt magát az orvosi körök, jó barátai és azon polgártársai előtt, akiknek bizalmából állását bírja, igazolni. Ezen kötelességből és kényszerűségből de nem boszúból írta meg vádlott ama cikket, a mely miatt Önök előtt, T. E. uraim, ma mint vádlott jelenik meg.

Nem hírlapi ujdonságot írt, hanem önvédelmet. Nem is kereste fel a nagy közönségnek örvendő napilapokat, hanem megírta szárazon orvosi véleményét egy szaklapban, a melyet nem szokott botrányhírré sovár közönség olvasni, hanem szakemberek.

Nem közelít vádlókhöz a jó barátság álcája alatt, hogy becsületüket mardossa, nem lép fel mint ellenség, hanem fellép mint bíró, a kinek tudománya és becsületessége lón megtámadva.

A ki így eszelepszik, azt nem boszú vezérli. Hogy vádlottnak eljárása teljesen helyes és kifogástalan volt, azt már igazoltam a bizonyítási eljárás során bemutatott tisztí főorvosi, tisztí főügyészi előterjesztésekkel s az ezek alapján meghozott teljesen felmentő polgármesteri határozattal.

Azon hatóság, a melynek Önök, uraim, velem együtt alattas polgárai, pártatlan elfogulatlansággal kimondotta vádlotról, hogy ártatlan. Most itélni fog ártatlansága felett az Önök lelkiismerete.

Hogy ezen ítéletüket igazságosan meghozhassák, tudniok kell a következőket:

Vádlott nem kereste az alkalmat, — a rá nézve szerencsésnek épen nem mondható véletlen hozta azt magával, hogy a kerületében lakó magánvádlónó elméleti állapotának megvizsgálására hivatalosan lón a rendőrség által felszólítva.

Vádlott a hivatalos felszólítás vétele után tudakozódott magánvádlónónak vérség szerinti rokonairól, a kiknek előélete orvostudományi szempontból elméletegnél fontos körülmény, mert a szellemi degeneratio fontos a kórrajz megállapításánál. Megindította vádlott vizsgálódásait minden irányban, hogy lelkiismeretes ítéletet mondhasson.

Mit hallott, mit tapasztalt?

Tudomására jutott, hogy Giergl Leopoldinának szülei ingerlékeny természetűek voltak, hogy fivérei közül az egyik 8 évi, a másik 3 évi börtönre lón elítélve egy Passauban elkövetett rablás miatt s hogy az ezen rablás alkalmával elvitt tárgyaknak egy része G. L.-nál megtalálván, a gyanús árúk kezelése miatt pénzbírságra, esetleg fogságra lón elítélve.

Tudomására jutott, hogy csak a lényegesebbeket soroljam fel a megemlíthetők közül:

hogy G. L. 1877-ben már egy ízben a tébolydában gyógykezeltetett. Ez alkalommal úgy jutott megfigyelés alá, hogy a számtalanszor ismétlődött heves családi jelenetek egyike alkalmával férje és ennek segédei által megkötötetett, ő azonban kötelékeit feloldva a magas földszinti ablakon kiugrott és itt epilepticus rohamot kapva összerogyott.

Az ott álló rendőrök, midőn magához tért, férje kívánatára a rendőrséghez bevitték. Itt Alkér kapitány úr megkereste a Rókus-kórház igazgatóságát, hogy elméleti állapotát vizsgálja meg. S miután dr. Jármay kezelő orvos s dr. Gebhardt igazgató tudomást szereztek még arról is, hogy már egy ízben a II-ik emeletről le akart

ugrani, de férje őt abban meggátolta; hogy phosphoroldattal magát egyszer megmérgezte, de megmentetett; hogy gyermekeit megöléssel fenyegette; hogy mindenkivel perbe keveredett stb., őt mint ön- és közveszélyes elmebetegét a tébolydába szállították.

A tébolydából kiszabadúlva először is férje ellen indította meg házasságtörés alapján válóperét. A szent széknél ágy és asztaltól elválasztatott.

Ezután 20.000, mondó huszezer forint erejéig pert indított a tébolyda ellen és a Rókuskórház ellen, ezt elvesztette.

Pert indított a rendőrök és az orvos ellen, elvesztette. Tudomására jutott vádlottnak, hogy hamis eskü miatt vád alá van helyezve, s hogy a becsatolt 6 bizonyítvány szerint másokat pénzért hamis tanúként akar felfogadni.

Tudomására jutott, hogy T. J. tiltott viszonyt folytatott s hogy ezen T. J.-t gyermektartás miatt perbe akarta fogni, mielőtt a gyermeket, melynek apaságával T. J. urat vádolta, megszülte volna. T. J. úr, hogy a nagyobb botránnyól meneküljön, 12.000 forintot (tizenkét ezer frtot) adott neki. Daczára annak Giergl István úr által házasságtörés miatt a büntető bíróságnál perbe vonatott, a hol is a nő a házasságtörést, miután ő is fel volt jelentve, beösmerte. Ugyanezen bűnügyben vádat emelt G. L. férje ellen testi sértés és személyes szabadságának megfosztása miatt, G. Lujza és T. J. ellen pedig magzatelhajtás miatt.

Mindezen panaszok tárgyában be lón szüntetve a további eljárás azon jellemző indokolással, hogy házasságtörés miatt T. I. t. és G. L. t., daczára beösméréseiknek, üldözni nem lehet, mert a férj is a házaselettel össze nem egyeztethető életmódot folytatott.

Tudomására jutott vádlottnak, hogy G. L. magánvádlónő dr. R. A. helybeli ügyvédnek, a ki már jegyben járt, házasságát azzal akadályozta meg, hogy a nevezett ügyvéd ellen 20.000 frt erejéig gyermektartási pert indított azon gyermekeket illetőleg, a kiknek keresztelésénél dr. R. A. mint keresztapa szerepelt. Ezen pert G. L. két bíróságnál feltétlenül elvesztette. Ekkor dr. R. A.-nak leendett apósa ellen fordult követelésével. Ettől is 20.000 frtot követelt s midőn célzt nem ért, azzal fenyegetőzött, hogy az esküvő napján gyermekeivel a templomba megy, ott magát az oltár elé veti, a vőlegényt és menyasszonyt vitriollal leönti. R. A. ügyvédet még azzal is fenyegette, hogy nála magát megmérgezi, vagy az ablakból leugrik, hogy R. A.-t azon gyanúba hozza, mintha ő lenne halálának okozója.

Egy ízben R. A.-nak lakására rontott körmeivel szemeit ki akarta kaparni, és olyan botrányt okozott, hogy az egész ház népe összeszaladt.

T. I. és R. A. urakat az utcán többször megtámadta, úgy, hogy ezek gyalog már alig mertek fegyver nélkül az utcán járni.

Szólhatnék még más vőlegényekkel és nem vőlegényekkel szemben tanúsított eljárásáról, szólhatnék szemérem-érzetének teljes hiányáról, ígéretemhez azonban hű akarok maradni, ezeket nem feszegetem.

Hátra volna még, hogy gyermekei irányában tanúsított eljárását ecseteljem.

Ezek azonban oly sötét képek, hogy megrázkódik lelkem, ha arra gondolok, hogy a szegény ártatlan gyermekek ezt valaha olvashatnák; szívem hallgatásra készítet.

G. L. magánvádlónőben egy nő áll előttünk, a kinek — ha tettei beszámítás alá esnének — lehellete bűn és az ártatlan gyermek homlokára nyomott anyai csók a kárhozat lenne.

Egy anya áll előttünk, a ki gyermekeinek apaságával olyant vádol, a kit a bíróság és törvény fölmentenek.

Ily szomorú jelenségek mellett mit tesz vádlott?

Segélyül hívja a tudománynak engesztelő és békítő hatalmát, segélyül hívja a lelkiismeret szavát és azon meggyőződésre jut, hogy egy nő, egy anya ennyire nem süllyedhet, hogy e nő tetteinek nem ura, akaratlanul teszi a rosszat, tetteinek következményeit belátni képtelen, azoknak megbánására érzéke nincs.

Megmenti őt a közmegvetés átkától, megmenti az anyát a gyermekeknek, a gyermekeket a hazának és társadalomnak és azt mondja, hogy e nő nem erkölestelen, nem közmegvetésre méltó egyén, hanem szegény sajnálatra méltó beteg.

A nő tanácsadói azonban mást határoztak.

Megjelenik önök előtt a nő, hogy fennen hirdetve kérkedőleg bizonyítsa be a világnak, hogy ő nem beteg, hogy ő tudva cselekszik, hogy tudna jót is tenni.

Uraim, T. E. urak! Szánják meg e nőt, szánják meg e szerencsétlennek ártatlan gyermekeit, mentsék meg a nőt, mentsék meg az anyát!

Ha tudnám, hogy e nőt, kinek súlyos bűnök görnyesztik vállait, vissza tudnám adni a társadalomnak, vissza tudnám adni az erkölcsnek és becsületnek, nem tartanám nagy áldozatnak, hogy magam kérjem vádlottnak elítéltetését.

De mert tudom, hogy ez hiú remény, mert tudom, hogy ily bűnököt felejteni nem lehet, nem kívánhatom, hogy védenczem feláldozza magát.

A történelemből tudjuk, hogy csak két bűn létezik, a melyekért megbocsátani nem lehet. Ezek egyike a honárulás, a másika az, ha az anya megtagadja magában az anyát és megfosztja gyermekét a valóságos kincstől, az apa iránti szeretettől az által, hogy kételyt támaszt benne saját atyjuk kiléte iránt. Szerencsétlen gyermek, a ki nem tudja, kit szeressen atyjának; az egyiket keresztlevelle igazolja annak, másikat anyja vádolja apjaként.

A történelemből a hazaárulásra több példát tudunk. Ephialtes nem maradt egyedül, de arra, hogy az anya megtagadja önmagát, csak egy példát tudok. Rómában az erkölestelenség korszakában történt, hogy egy nő egy gazdag patriciust vádolt apasággal, holott törvényes férje volt. A vád alaptalannak bizonyult. A nő nevét kiáltották a fórumon, az esetet feljegyezte egy történetíró.

Akarhatják-e, megengedhetik-e T. E. urak, hogy Giergl Leopoldina legyen a második?

Önök T. E. uraim, nem orvosok, nem szakemberek, de azt hiszem, ha az Önök lelkiismeretén állana a választás, inkább mondanák azt, hogy e nő beteg, semhogy ily súlyos erkölestelenségeknek tudatos elkövetésével vádolják.

Vádlott nem azt mondta, hogy a nő bűnös és erkölestelen, hanem azt mondotta, hogy beteg; ezzel nem rágalmazhatott, mert az elmebetegség a beszámítást kizárja, és így G. Leopoldinát nem csak a kir. ügyész üldözésének ki nem tehetette, de sőt attól egyenesen megmentette, — rágalomról tehát szó sem lehet.

Önök T. E. uraim, e negyedben utolszor részesülnek azon megiszteltetésben, hogy egy polgártársunknak becsülete szabadsága és jövője felett ítéljenek.

Igen sokan talán nem is jutnak többé azon helyzetbe, hogy a törvény és szabadságnak őrei lehessenek. Kétszeresen fontos Önökre, hogy lelkiismeretük teljes megnyugtatóásával mondjanak ítéletet.

Egy vádlott áll Önök előtt, a ki polgártársainak bizalmából egy díszes állást tölt be a társadalomban. Önök ismerik vádlottat, tudják, hogy szeplőtelen múltú becsületes ember.

Egy vádlott áll Önök előtt, a kit nem boszú vezérelt, a ki nem azért cselekedett, hogy vétkezzék, hanem önvédelemből, önfeláldozó kötelességérzetből.

Ezen vádlottnak 6 havi börtönre és 300 frt birságra leendő elítéltetése kéretik Önöktől.

Nem a börtön sötét falai, nem a fogságnak nyirkos levegője az, amivel szemben vádlott védekezik. Ő becsületét, állását és polgártársainak bizalmát őrzi féltékenyen. Ha vétkesnek érezné magát, férfiasan önmaga kérné büntetését.

Ha Önök vádlottat elítélik, nemcsak vádlottnak becsületessége, tudománya és lelkiismeretessége felett törnek pálczát, nemcsak azt mondják ki, hogy Kresz Gézát átadják a közmegvetésnek, hanem kimondják Önök, a fedhetlen emberek, a szeplőtelen jellemű, tiszta erkölcsű független polgárok azt, hogy magánvádlókat, Giergl Isvánt és Giergl Leopoldinát magokhoz emelik, önmagukhoz méltóknak tartják.

Önökön áll a választás, T. E. uraim, megmenteni a vádlottban a társadalomnak egy hasznos tagját, a hazának jó polgárát, avagy őt földig sújtani, örökre lehetetlenné tenni.

Ha Önöknek az a nézetük, a mi élő igazságként hatja át bensőmet, hogy vádlott ártatlan, akkor adják őt vissza hivatásának, adják őt vissza önmaguknak, adják őt vissza családjának és mondják ki a nem vétkest egyhangulag.

Kérem vádlottnak felmentését !

DE BALLAGI GÉZA.

